

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԵԿՏԻՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Ք. Երևան

2020 թվական, *հոկտեմբերի 5*

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միությունը (այսուհետ՝ Կողմեր), համաձայն Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի, կնքում են Հանրապետական կոլեկտիվ պայմանագիրը (այսուհետ՝ Պայմանագիր), որով սահմանվում են սոցիալ-աշխատանքային և դրա հետ կապված սոցիալ-տնտեսական լրացուցիչ երաշխիքներ և Կողմերի համատեղ գործողությունները դրանց իրականացման համար: Կողմերը համագործակցության հիմնական նպատակն են համարում Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալ-աշխատանքային և դրա հետ կապված սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը, որը պետք է ուղեկցվի զբաղվածության մակարդակի բարձրացմամբ, աղքատության կրճատմամբ, աշխատանքային իրավունքների պաշտպանությամբ և սոցիալական արդարության ամրապնդմամբ:

Կողմերը համաձայնվում են, որ սոցիալական գործընկերությունը շահերի հավասարակշռման, սոցիալական արդարության ապահովման և խնդիրների լուծման արդյունավետ եղանակների որոշման հիմնական միջոցն է, որի համար Կողմերը ներդնում են ջանքեր՝ բոլոր մակարդակներում սոցիալական գործընկերության ինստիտուցիոնալ զարգացման և ամրապնդման համար:

Կողմերը համաձայնվում են սոցիալական գործընկերության հիմնական նպատակների և առաջնահերթ խնդիրների, ինչպես նաև դրանց լուծման հիմնական ուղղությունների շուրջ, որոնք ամրագրվում են սույն Պայմանագրում:

Կողմերը համաձայնվում են սոցիալ-աշխատանքային լրացուցիչ երաշխիքների իրացման կառուցակարգերը սահմանելիս հաշվի առնել Հայաստանի Հանրապետության կողմից ստանձնած միջազգային պարտավորությունները և ազգային ծրագրերը, ինչպես նաև եռակողմ փոխհամաձայնությամբ ընդունված որոշումները:

Կողմերը պայմանավորվում են, որ աշխատանքային օրենսդրության և աշխատանքային իրավունքի նորմեր պարունակող, գործատուների և աշխատողների աշխատանքային իրավունքների և շահերի պաշտպանության առումով էական նշանակություն ունեցող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը, բացառությամբ հրատապ կարգով որոշումների ընդունում պահանջող նախագծերի, ներկայացվում են Հանրապետական եռակողմ հանձնաժողովի կարծիքին՝ մինչև համապատասխան մարմնի կողմից դրանց ընդունումը:

Կողմերը կօժանդակեն աշխատանքի և սոցիալական պաշտպանության ոլորտի, ինչպես նաև փոխկապակցված տնտեսական րազմավարական միջոցառումների և ծրագրերի մշակմանը և իրականացմանը:

Կողմերը, համաձայնվում են, որ սոցիալական գործընկերության համակողմանի զարգացման նպատակով, կաջակցեն գործատուների և արհմիությունների ճյուղային ու տարածքային միավորումների և կազմակերպություններում արհմիությունների ստեղծմանը և զարգացմանը:

I. Աշխատողների անվտանգություն և առողջության պահպանում

Աշխատանքային գործունեության ընթացքում աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության պահպանման նպատակով Կողմերը պարտավորվում են.

1.1. աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության պահպանման գործընթացներում արհմիության դերի, ինչպես նաև գործատուների տնտեսական շահագրգռվածության և պատասխանատվության բարձրացման նպատակով, մշակել համապատասխան առաջարկություններ.

1.2. աջակցել աշխատողների առողջության պահպանման և անվտանգության ապահովման վերաբերյալ օրենսդրական դաշտի կատարելագործմանը.

1.3. աջակցել աշխատանքային պայմանների մոնիթորինգի ժամանակակից համակարգերի ներդրմանը և դրանց արդյունավետ կիրառմանը.

1.4. յուրաքանչյուր տարի Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմնի հետ քննարկել աշխատողների առողջության պահպանման և անվտանգության ապահովման վերաբերյալ օրենսդրության կիրառման և վերահսկման ընթացքը, խթանել լավագույն օրինակների տարածումը և, ըստ անհրաժեշտության, մշակել համապատասխան առաջարկներ:

1.5. աջակցել կազմակերպություններին՝ աշխատողների առողջության պահպանման և անվտանգության ապահովման վերաբերյալ օրենսդրության պահանջների կատարման հարցում:

1.6. աջակցել կազմակերպություններին՝ աշխատողների անվտանգության ապահովման և առողջության պահպանման հանձնաժողովների ստեղծման հարցում:

1.7. մշակել առաջարկություններ՝ աշխատանքի վայրում տեղի ունեցած դժբախտ դեպքերի քննության և հաշվառման միասնական կարգի սահմանման վերաբերյալ:

1.8. մշակել առաջարկություններ՝ արտադրությունում դժբախտ դեպքերից և մասնագիտական հիվանդություններից պարտադիր ապահովագրության և դժբախտ դեպքերը կանխարգելելու համար ռիսկերի գնահատման արդյունավետ համակարգ ներդնելու ուղղությամբ:

1.9. մշակել առաջարկություններ աշխատանքային կարողությունների հզորացման, այդ թվում՝ նաև աշխատունակությանը նպաստող մեխանիզմների ձևավորման և բարելավման ուղղությամբ:

Հայաստանի գործատուների հանրապետական միությունը և Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան պարտավորվում են աջակցել կազմակերպություններում աշխատանքի պաշտպանությանն ուղղված քաղաքականության և համապատասխան ընթացակարգերի մշակմանը և ապահովել դրանց ներդրումը՝ այդ նպատակով օգտագործելով իրենց մասնագետների փորձառությունը և այդ ոլորտում հրատարակված գրականությունը:

II. Աշխատանք, աշխատավարձ և աշխատողների կենսամակարդակ

Արժանապատիվ աշխատանքի ապահովման նպատակով կողմերը պարտավորվում են.

2.1. աջակցել աշխատողների մասնագիտական որակավորման բարձրացմանը՝ աշխատաշուկայի պահանջներին և տնտեսության կայուն զարգացմանը համապատասխան.

2.2. հավասար մրցակցության ապահովման և աշխատողների շահերի արդյունավետ պաշտպանության նպատակով՝ աջակցել ոչ ֆորմալ զբաղվածության կրճատմանը.

2.3. աջակցել կոլեկտիվ պայմանագրերի կնքման պրակտիկայի ներդրմանը.

2.4. աջակցել անհատական աշխատանքային վեճերի արտադատական լուծման համակարգի ներդրմանը.

2.5. մշակել առաջարկություններ՝ միջազգային սկզբունքներին համապատասխան նվազագույն աշխատավարձի սահմանման և աշխատավարձի քաղաքականության բարելավման ուղղությամբ.

2.6. ձեռնարկել միջոցներ արժանապատիվ աշխատանքի՝ միջազգայնորեն ընդունված չափանիշների ապահովման համար.

2.7. անցկացնել համատեղ խորհրդակցություններ և մշակել առաջարկություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության՝ աշխատանքային օրենսգրքով սահմանված աշխատավարձի ինդեքսավորման մեխանիզմների մշակման վերաբերյալ.

2.8. աջակցել աշխատանքի և աշխատավարձի ոլորտում կանանց և տղամարդկանց հավասարության ապահովմանը՝ համարժեք աշխատանքի դիմաց հավասար վարձատրության սկզբունքով.

2.9. անցկացնել համապատասխան խորհրդակցություններ և մշակել առաջարկություններ՝ գործատուի անվճարունակության դեպքում աշխատանքի վարձատրության իրավունքի պաշտպանության մեխանիզմների վերաբերյալ.

2.10. անցկացնել համատեղ խորհրդակցություններ և մշակել առաջարկություններ՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում

կենսաապահովման նվազագույն բյուջեի կազմը և կառուցվածքը սահմանելու վերաբերյալ:

III. Աշխատաշուկա և զբաղվածություն

Բնակչության զբաղվածության խթանման, աշխատանքային ռեսուրսների զարգացման նպատակով՝ Կողմերը պարտավորվում են աջակցել.

3.1. աշխատաշուկայի զարգացման վիճակի ու դինամիկայի վերաբերյալ ամբողջական, ճշգրիտ տեղեկատվության հավաքագրմանն ու վերլուծությանը՝ գործատուների կարիքների բազմակողմանի գնահատման միջոցով.

3.2. որակավորումների ազգային շրջանակի արդիականացմանը.

3.3. երիտասարդների, կանանց, գյուղական շրջաններում բնակչության և հաշմանդամություն ունեցող անձանց կայուն զբաղվածությանը.

3.4. մասնագիտական կողմնորոշման արդյունավետ համակարգի զարգացմանը՝ հիմնվելով առկա վերլուծությունների և գործատուների պահանջարկի վրա.

3.5. նախնական և շարունակական մասնագիտական կրթության ոլորտում գործատուների և արհմիությունների ներգրավվածության ընդլայնմանը և աշխատավայրում մասնագիտական ուսուցման (աշակերտության) և աշխատանքային պրակտիկայի կազմակերպմանը.

3.6. զբաղվածության տարեկան ծրագրերի մշակմանը և իրականացմանը, իրականացվող ծրագրերի մոնիթորինգի և գնահատման համակարգի շարունակական զարգացմանը.

3.7. միգրանտ, փախստական, հայրենադարձ աշխատողների շահերի պաշտպանությանը:

IV. Սոցիալ-տնտեսական ոլորտ

Կողմերը պայմանավորվում են փոխադարձ համաձայնության հիման վրա համատեղ մշակել և իրականացնել սոցիալ-աշխատանքային ոլորտի հետ կապված

սոցիալ-տնտեսական հարաբերություններին վերաբերող միջոցառումներ, որոնք միտված կլինեն արդյունավետ և կայուն զբաղվածության խթանմանը, գործազրկության մակարդակի կրճատմանը, սոցիալական պաշտպանվածության մակարդակի բարձրացմանը, ինչպես նաև նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը հետևյալ ուղղություններով.

4.1. խթանել ընտանեկան և սկսնակ ձեռնարկատիրական գործունեությունը՝ որպես աղքատության հաղթահարման և զբաղվածության ապահովման կարևորագույն միջոց՝ ուշադրություն հատկացնելով տնտեսության ճյուղերի զարգացմանը և ձեռքի աշխատանքի վրա հիմնված զբաղվածությանը.

4.2. աջակցել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության, այդ թվում՝ կանանց և հաշմանդամություն ունեցող անձանց ձեռնարկատիրության զարգացմանը, ինչպես նաև այս ճանապարհով ինքնազբաղվածության խթանմանը.

4.3. աջակցել տնտեսության գիտելիքահեն և աշխատատար ճյուղերում կոնկրետ ներդրումային նախագծերի խթանմանն ու իրականացմանը՝ քարտեզագրելով ներդրումների հիմնական խոչընդոտները՝ դրանց աստիճանական վերացման համար.

4.4. աջակցել նորարարական գործունեության զարգացմանը, այդ թվում՝ նորարարական կոնկրետ ծրագրերի իրականացմանը, ներառյալ ռեսուրսախնայողական և էներգախնայողական, ինչպես նաև թափոնների վերամշակման ծրագրերը.

4.5. խթանել երիտասարդության զբաղվածությունը՝ սկսնակ ձեռնարկատիրական գործունեությանը աջակցելու միջոցով:

V. Հանրապետական եռակողմ հանձնաժողովի ձևավորման կարգը և աշխատանքների կազմակերպումը

5.1. Հանրապետական մակարդակում կոլեկտիվ բանակցությունների վարման, պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ապահովման, Պայմանագրի կիրարկումն ապահովելու նպատակով գործողությունների ծրագրի մշակման, Պայմանագրի կատարման ընթացքում ծագած խնդիրների քննարկման

և Կողմերին համապատասխան առաջարկների ներկայացման նպատակով, Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո 20 աշխատանքային օրվա ժամկետում Կողմերը համաձայնագրով ձևավորում են Հանրապետական եռակողմ հանձնաժողով (այսուհետ՝ Հանձնաժողով):

5.2. Հանձնաժողովը ձևավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության, Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միության ներկայացուցիչներից:

5.3. Կողմերից յուրաքանչյուրը Հանձնաժողովում պետք է ունենա 5-ական անդամ:

5.4. Հանձնաժողովի նախագահը փոխվում է տարեկան ռոտացիայի սկզբունքով: Պայմանագրի գործողության երեք տարիների ընթացքում Կողմերից յուրաքանչյուրի ներկայացուցիչը նախագահում է մեկ տարի ժամկետով:

5.5. Հանձնաժողովի նախագահը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարն է, իսկ Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միության կողմից՝ համապատասխանաբար ներկայացված ղեկավար անձինք:

5.6. Հանձնաժողովի նախագահության ռոտացիան սահմանվում է հետևյալ հաջորդականությամբ՝

1) 1-ին տարի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն՝ ի դեմս Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության.

2) 2-րդ տարի՝ Հայաստանի գործատուների հանրապետական միություն.

3) 3-րդ տարի՝ Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա:

5.7. Հանձնաժողովի կողմից կայացված որոշումներն ունեն հավասարազոր ուժ՝ անկախ նախագահող կողմի:

5.8. Կողմերից յուրաքանչյուրի նախագահության ժամանակահատվածում Հանձնաժողովի քարտուղարության աշխատանքներն իրականացնում է նախագահող կողմը:

5.9. Հանձնաժողովն ըստ անհրաժեշտության ձևավորում է աշխատանքային խումբ (խմբեր):

5.10. Հանձնաժողովի կազմում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմի ներկայացուցչի փոփոխությունը կատարվում է Հանձնաժողովում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ընդգրկված համապատասխան պետական մարմնի առաջարկության հիման վրա, իսկ Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի և Հայաստանի գործատուների հանրապետական միության ներկայացուցիչների փոփոխությունը՝ համապատասխանաբար նշված կազմակերպությունների կողմից:

5.11. Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ պետք է ունենա մշտական փոխարինող:

5.12. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմի ներկայացուցիչ համարվող Հանձնաժողովի անդամը պետք է ներկայացված լինի առնվազն նախարարի տեղակալի, իսկ մշտական փոխարինողը՝ առնվազն նախարարության կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարի մակարդակով:

5.13. Հանձնաժողովի կազմի հաստատման հետ միաժամանակ հաստատվում է նաև Հանձնաժողովի անդամներին մշտական փոխարինողների ցանկը:

5.14. Հանձնաժողովը ձևավորման պահից մեկամսյա ժամկետում մշակում և հաստատում է Հանձնաժողովի աշխատակարգը:

5.15. Հանձնաժողովն իր աշխատանքները կազմակերպում է նիստերի միջոցով, որոնք գումարվում են առնվազն երեք ամիսը մեկ անգամ, ինչպես նաև ըստ անհրժեշտության, որպես կանոն Հանձնաժողովի նախագահի մոտ, եթե նիստի կայացման տեղի վերաբերյալ Հանձնաժողովն այլ որոշում չի կայացնում:

5.16. Հատուկ դեպքերում Հանձնաժողովի նիստերը կարող են անցկացվել առցանց եղանակով:

5.17. Հանձնաժողովի նիստն իրավազոր է, եթե յուրաքանչյուր Կողմից մասնակցում են երեքից ոչ պակաս անդամներ:

5.18. Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայնի իրավունք:

5.19. Հանձնաժողովի անդամի բացակայության դեպքում նիստին մասնակցում է նրա մշտական փոխարինողը, որը Հանձնաժողովի անդամին փոխարինման դեպքում ունի նույն լիազորությունները:

5.20. Հանձնաժողովի որոշումը համարվում է ընդունված, եթե դրան կողմ են քվեարկել Հանձնաժողովի նիստին մասնակցող յուրաքանչյուր Կողմի երեքից ոչ պակաս անդամներ:

5.21. Արտահերթ նիստ կարող է գումարվել Հանձնաժողովի Կողմերից մեկի՝ առնվազն երեք ներկայացուցիչների գրավոր առաջարկությամբ: Արտահերթ նիստը գումարվում է առաջարկը ներկայացնելուց հետո երկշաբաթյա ժամկետում:

5.22. Հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպմանը վերաբերող այլ հարցերը սահմանվում են Հանձնաժողովի աշխատակարգում:

5.23. Հանձնաժողովը գործում է Հանրապետական կոլեկտիվ պայմանագրի գործողության ողջ ժամանակահատվածում:

VI. Հանձնաժողովի նախագահի լիազորությունները և պարտականությունները

Հանձնաժողովի նախագահը.

6.1. Կազմակերպում է Հանձնաժողովի աշխատանքները.

6.2. Ոչ պակաս, քան երեք ամիսը մեկ անգամ հրավիրում և վարում է Հանձնաժողովի հերթական, ինչպես նաև, ըստ անհրաժեշտության, արտահերթ նիստերը.

6.3. Ստորագրում է Հանձնաժողովի որոշումները.

6.4. Իր լիազորությունների սահմաններում, Հանձնաժողովի նիստերի միջև ընկած ժամանակահատվածում, Կողմերի ղեկավարների հետ անցկացնում է խորհրդակցություններ՝ հրատապ կարգով որոշումների ընդունում պահանջող հարցերի վերաբերյալ.

6.5. Ապահովում է Հանձնաժողովի գործողությունների և որոշումների հրապարակայնությունը.

6.6. Հանձնաժողովի նախագահի բացակայության դեպքում նիստը վարում է Կողմերի ղեկավարներից մեկը՝ Կողմերի համաձայնությամբ.

6.7. Հանձնաժողովի որոշումներն ուղարկում է Վարչապետին:

Անկախ Հանձնաժողովի նախագահ լինելու հանգամանքից՝ կառավարության նիստերում և նախարարական կոմիտեներում իրավական ակտերի նախագծերը ներկայացնելիս Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարը միաժամանակ ներկայացնում է նաև այդ նախագծերի վերաբերյալ Հանձնաժողովի եզրակացությունը (առկայության դեպքում), եթե այդ իրավական ակտի նախագիծը քննարկվել է Հանձնաժողովում:

VII. Պայմանագրի կիրարկման ապահովումը, կատարման նկատմամբ հսկողությունը և տեղեկատվության տրամադրումը

7.1. Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո երկամյա ժամկետում Հանձնաժողովը մշակում և հաստատում է Պայմանագրի կիրարկման ապահովող գործողությունների ծրագիրը:

7.2. Կողմերը պայմանավորվում են Պայմանագրի կատարման ընթացքի վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը փոխանցել Հանձնաժողով:

7.3. Պայմանագրի իրականացման ընթացքը լուսաբանելու նպատակով, Հանձնաժողովը և երեք կողմերը զանգվածային լրատվության և տարբեր հարթակների միջոցներով պարբերաբար կարող են հրապարակել Հայաստանի Հանրապետությունում սոցիալական գործընկերության զարգացման և սոցիալ-աշխատանքային ու դրա հետ կապված սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

7.4. Պայմանագրի կատարման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է Հանձնաժողովը:

VIII. Պայմանագրի փոփոխությունը, գործողության ժամկետները և վաղաժամկետ լուծումը

8.1. Պայմանագրի փոփոխությունը նախաձեռնող Կողմը Հանձնաժողով է ներկայացնում փոփոխությունների վերաբերյալ գրավոր առաջարկ:

Համապատասխան առաջարկությունը ստանալուց հետո՝ տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում, Հանձնաժողովում սկսվում են բանակցությունները, որոնք պետք է ավարտվեն ոչ ուշ, քան մեկ ամսվա ընթացքում: Պայմանագրի փոփոխությունների համաձայնեցված նախագիծը Հանձնաժողովը՝ բանակցություններն ավարտելուց հետո, ներկայացնում է Կողմերի հաստատմանը:

8.2. Պայմանագրի տեքստը տեղադրվում է Կողմերի պաշտոնական կայքէջերում՝ այն ստորագրելուց հետո երկու շաբաթվա ընթացքում:

8.3. Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից և գործում է երեք տարի ժամկետով:

8.4. Պայմանագիրը կնքված է հայերեն լեզվով, երեք օրինակից, որոնք ունեն հավասարազոր իրավաբանական ուժ: Յուրաքանչյուր կողմին տրվում է մեկական օրինակ:

8.5. Պայմանագրի վաղաժամկետ լուծում կարող է նախաձեռնել Կողմերից յուրաքանչյուրը՝ այդ մասին ոչ ուշ, քան երեք ամիս առաջ գրավոր տեղեկացնելով մյուս երկու Կողմերին՝ նշելով լուծման պատճառները:

8.6. Պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման հարցը քննարկվում է Հանձնաժողովում:

Կողմերի ստորագրությունները

Հայաստանի
Հանրապետության
վարչապետ

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ

Հայաստանի
արհմիությունների
կոնֆեդերացիայի նախագահ

Է. ԹՈՒՄԱՍՅԱՆ

Հայաստանի գործատուների
հանրապետական միության
նախագահ

Գ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ